

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	1 / 43

OBRATNI NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA ZA PRIMER MNOŽIČNE NESREČE NA AVTOCESTI NA OBMOČJU ACB MURSKA SOBOTA

VERZIJA 2.0

	<i>Organ</i>	<i>Datum</i>	<i>Podpis</i>
Izdelal	Cestni inženiring d.o.o., Maribor	24.11.2017	 Luka Lesničar, direktor
Sprejel	DARS d.d. Uprava DARS d.o.o. DRUŽBA ZA AVTOCESTE V REPUBLIKI SLOVENIJI	13-12-2017	 dr. Tomaž Vidic, predsednik uprave mag. Gašper Marc, član uprave Vili Žavrhan, član uprave
Skrbnik	DARS d.d. Služba za upravljanje s prometom in prometno varnostjo	29.11.2017	 Mitja Stojnšek, vodja nadzornega centra

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	2 / 43

VSEBINA:

1.	NESREČA NA AVTOCESTI ALI HITRI CESTI	4
1.1	Uvod	4
1.2	Splošno o nesrečah na avtocestah in hitrih cestah	4
1.3	Splošni podatki o avtocestnih odsekih pod pristojnostjo ACB MURSKA SOBOTA.....	5
1.3.1	Posebnosti na AC odseku	6
1.3.2	Intervencijski prehodi	7
1.3.3	Izpostave URSZR, ki delujejo na območju ACB Murska Sobota	7
1.3.4	Pristojnost PU na območju ACB Murska Sobota.....	7
1.3.5	Pristojnost NC na območju ACB Murska Sobota	8
1.3.6	Cestninske postaje na območju ACB Murska Sobota	9
1.4	Vrste nevarnosti in možni vzroki nastanka izrednega dogodka, manjše, večje ali množične nesreče na avtocesti ter njihove značilnosti.....	9
1.4.1	Vrste izrednih dogodkov in njihove značilnosti	9
1.4.2	Vrste manjših prometnih nesreč in njihove značilnosti	11
1.4.3	Značilnosti večjih in množičnih nesreč	11
1.5	Sklepne ugotovitve	13
2.	OBSEG NAČRTOVANJA	15
2.1	Temeljni načrt	15
2.2	Temeljna načela zaščite, reševanja in pomoči	15
2.3	Načrt upravljavca in vzdrževalca ceste	15
3.	KONCEPT ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	17
3.1	Temeljne podmene načrta	17
3.2	Zamisel izvedbe zaščite, reševanja in pomoči	17
3.2.1	Koncept odziva ob izrednem dogodku ali nesrečah v cestnem prometu	17
3.2.1.1	Izredni dogodki, manjša nesreča	19
3.2.1.2	Večja nesreča in množična nesreča	20
3.3	Uporaba načrta	21
4.	SILE, SREDSTVA IN VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA	22
4.1	Pregled organizacijskih enot DARS d.d., ki sodelujejo pri izvajanju nalog ob izrednem dogodku ali nesreči v cestnem prometu	22
4.2	Materialno-tehnična sredstva za izvajanje načrta.....	23
4.3	Predvidena finančna sredstva.....	23
5.	OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE	24
5.1	Opazovanje in obveščanje	24
5.2	Obveščanje sil, ki sodelujejo pri nalogah ZRP	24
5.3	Obveščanje udeležencev v prometu	26
5.4	Obveščanje javnosti.....	26
5.4.1	Obveščanje javnosti v primeru ogroženih prebivalcev.....	26
6.	AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV	28
6.1	Aktiviranje dežurnih skupin DARS d.d.....	28
7.	UPRAVLJANJE IN VODENJE	29

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	3 / 43

7.1	Naloge DARS d.d.	29
7.1.1	Pristojnosti in naloge nadzornika prometa v NC.....	29
7.1.2	Pristojnosti in naloge vodje dežurne skupine RV in ESV ACB	30
7.1.3	Naloge dežurne skupine RV in ESV pristojne ACB.....	30
7.2	Vodenje intervencije	31
7.3	Organizacija zvez	32
8.	UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	34
8.1	Ukrepi zaščite, reševanja in pomoči.....	34
8.1.1	Osnovni ukrepi za varno in nemoteno odvijanje prometa.....	34
8.1.2	Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi.....	34
8.1.3	Radiološka, kemijska in biološka zaščita	35
8.1.4	Začasen umik ujetih udeležencev in vozil	35
8.1.5	Sprejem in oskrba ujetih udeležencev v stoječem prometu.....	36
8.2	Naloge služb zaščite in reševanja	36
8.2.1	Obravnava in odprava posledic izrednih dogodkov v cestnem prometu, manjših prometnih ter množičnih nesreč.....	36
8.2.2	Zagotavljanje pogojev za normalno obratovanje	37
9.	OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA	39
10.	RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV	40
10.1	Pomen pojmov.....	40
10.2	Razlaga okrajšav	42
11.	DODATKI IN PRILOGE K NAČRTU	43
11.1	Dodatki k obratnemu načrtu zaščite in reševanja	43
11.2	Priloge k obratnemu načrtu zaščite in reševanja	43

SEZNAM TABEL:

Tabela 1: Dolžina cest (km) v vzdrževanju ACB Murska Sobota, DARS d.d.....	6
--	---

SEZNAM SLIK:

Slika 1: AC krak A5 med priključkom Cerkevjak in MMP Pince ter krak HC H7 med priključkom Dolga vas in MMP Dolga vas.....	5
Slika 2: Prikaz območij izpostav URSZR na območju ACB Murska Sobota	7
Slika 3: Prikaz območij PU na območju ACB Murska Sobota	8
Slika 4: Prikaz območja RNC Slovenske Konjice.....	8
Slika 5: Prikaz cestninskih postaj na območju ACB Murska Sobota.....	9
Slika 6: Shema poteka glavnih dejavnosti odziva ob izrednem dogodku ali nesreči na avtocesti	18
Slika 7: Shema poteka komunikacije med silami, ki sodelujejo pri nalogah ZRP	25
Slika 8: shema komunikacije v primeru izrednega dogodka ali nesreč.....	33

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	4 / 43

1. NESREČA NA AVTOCESTI ALI HITRI CESTI

1.1 Uvod

Obratni načrt zaščite in reševanja (ONZiR) za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota (v nadaljevanju pristojne ACB) je izdelan za namen ukrepanja osebja DARS d.d., lociranega na območju ACB Murska Sobota v primeru izrednega dogodka ali nesreče v cestnem prometu na avtocesti A5 od priključka Cerkvenjak do MMP Pince ter hitri cesti H7 od razcepa Dolga vas do MMP Dolga vas. Za ukrepanje ob nesrečah v predoru Cenkova na odseku HC H7 je izdelani samostojni ONZiR.

ONZiR določa pristojnosti in naloge služb družbe DARS d.d. v primeru izrednega dogodka in nesreče v cestnem prometu. Načrt vsebinsko dopolnjuje regijske načrte zaščite in reševanja.

Avtoceste in hitre ceste (v nadaljevanju avtoceste AC oziroma hitre ceste HC) so državne ceste, namenjene daljinskemu prometu motornih vozil, ki izpolnjujejo predpisane pogoje za AC in HC ter so označene s predpisano prometno signalizacijo. Področje ureja zakonodaja o varnosti na področju avtocest.

Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljevanju ZVNDN) med drugim kot nesrečo opredeljuje tudi nesreče v cestnem prometu. Načrt je izdelan na podlagi omenjenega zakona, ter ostale veljavne zakonodaje in v skladu z internimi predpisi družbe DARS d.d..

ONZiR na avtocesti na območju pristojne ACB je usklajen z regijskimi načrti zaščite in reševanja pristojnih izpostav URSZR.

1.2 Splošno o nesrečah na avtocestah in hitrih cestah

Obratni načrt zaščite in reševanja je izdelan za primer nesreče, ki se lahko pripeti na območju ACB Murska Sobota.

Nesreče se za potrebe koncepta zaščite, reševanja in pomoči, zamišljenega s tem načrtom, razdelijo v dve kategoriji in sicer:

- izredni dogodki in manjše nesreče I. in II. kategorije,
- večje nesreče III. in IV. kategorije in množične nesreče.

Izredni dogodek in manjša nesreča je ovira na območju cestišča, predvsem tovor ali predmet na vozišču, ustavljeno vozilo (okvara vozila), onesnažena cesta ali pojav žival, vožnja vozila v nasprotni smeri, spolzko cestišče (razlitje, razsutje, ipd.), poslabšanje vidljivosti, burja – veter, telefonski »klic v sili« (SOS), zastoj na avtocesti ter prometna nesreča, pri kateri je nastala zgolj materialna škoda oziroma je najmanj ena oseba utrpela lahke telesne poškodbe.

Večja nesreča in množična nesreča na avtocesti je nesreča, pri kateri je prišlo do požara oziroma nenadzorovanega uhajanja nevarne snovi v okolje, ki neposredno ogroža življenje ali zdravje ljudi in živali oziroma povzroči uničenje ali škodo na premoženju ter ima škodljiv vpliv na okolje ter prometna nesreča, kjer je najmanj ena oseba hudo telesno poškodovana

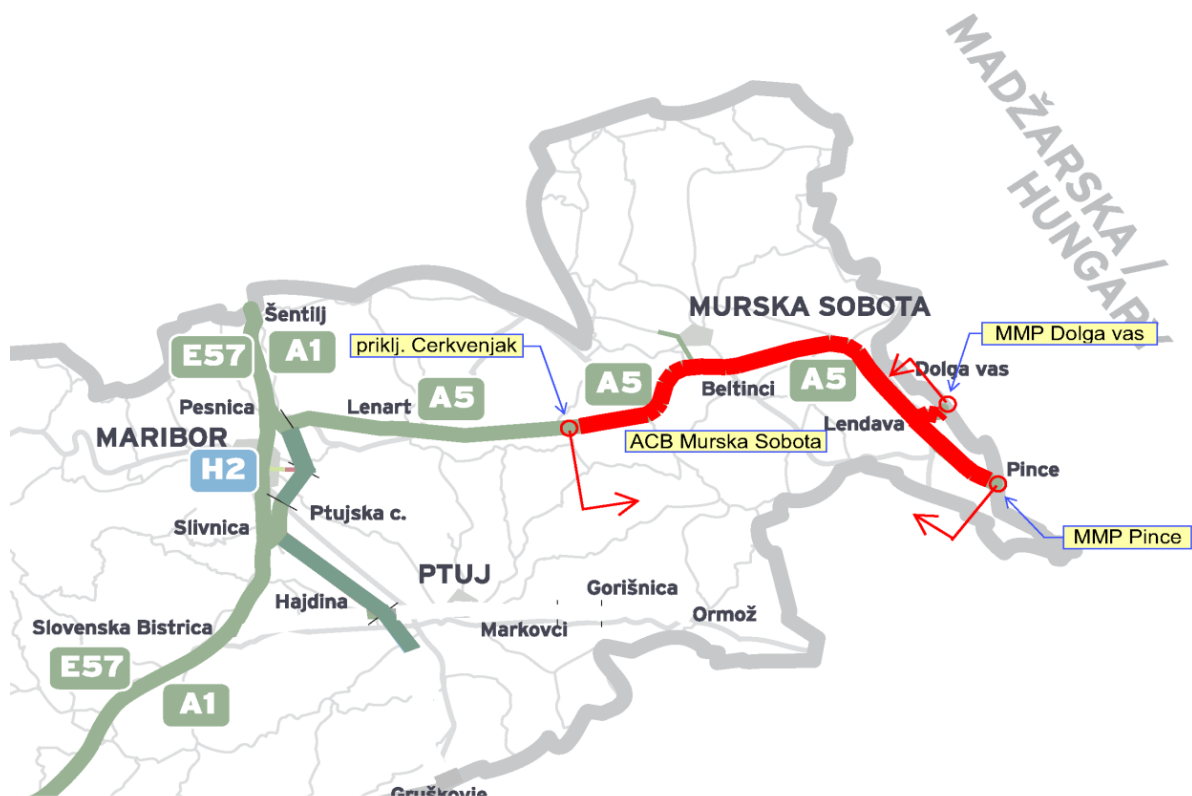
oziroma pri kateri je kdo umrl ali je prišlo do večje prekinitve v cestnem prometu, v kateri je udeleženo večje število vozil. Posledice večje in množične nesreče zahtevajo posredovanje in usklajeno delovanje večjega števila intervencijskih enot in služb.

1.3 Splošni podatki o avtocestnih odsekih pod pristojnostjo ACB MURSKA SOBOTA

Na AC odsekih med priključkom Cerkevjenjak in MMP Pince na HC med priključkom Dolga vas in MMP Dolga vas je za ukrepanje ob izrednih dogodkih in nesrečah v cestnem prometu zadolžena ACB Murska Sobota in Regionalni nadzorni center (RNC) Slovenske Konjice.

Avtoceste in hitre ceste so funkcionalno zaključeni in povezani objekti ter infrastruktura, sestavljeni iz:

- voziščne konstrukcije;
- priključkov na AC in HC;
- počivališč in bencinskih servisov;
- predorov;
- viaduktov in ekoduktov;
- nadvozov in podvozov;
- cestninskih postaj;
- mostov;
- interventnih prehodov.

Slika 1: AC krak A5 med priključkom Cerkevjenjak in MMP Pince ter krak HC H7 med priključkom Dolga vas in MMP Dolga vas

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	6 / 43

Ime ACB	Dolžina AC in HC odsekov	Dolžina priključkov	Dolžina predorov
Murska Sobota	59,936	12,639	1,264

Tabela 1: Dolžina cest (km) v vzdrževanju ACB Murska Sobota, DARS d.d.

Odsek AC A5 je izveden kot štiripasovna AC s po dvema voznima pasovoma širine in dvema prehitevalnima. ter vmesnim ločnim pasom z odbojno ograjo. Vozni in prehitevalni pas je širine 3,50 m, projektirana hitrost je 110 km/h.

HC H7 je izvedena kot štiripasovna HC s po dvema voznima pasovoma in dvema prehitevalnima ter vmesnim ločilnim pasom z betonsko varovalno ograjo. Vozni in prehitevalni pas je širine 3,25 m, projektirana hitrost je 80 km/h.

Seznam pomembnejših objektov na obravnavanem območju je navedenih v prilogi P-01.

Seznam vseh pomembnejših semaforjev na vzporednih cestah, preko katerih so predvideni obvozi, so prikazani v prilogi D-13. V prilogi je navedena tudi kontaktna številka upravljalca semaforjev.

P-01	Seznam objektov
-------------	------------------------

D-13	Seznam semaforjev na obvoznih cestah
-------------	---

1.3.1 Posebnosti na AC odseku

AC – A5

- Na določenih odsekih so nameščeni sistemi za nadzor in vodenje prometa (SNVP): SPIS portali, table SZ, cestno vremenske postaje, video nadzorne kamere;
- Viadukti: Zglavje, Grabe, Kupetinci, Bučočovci, Trimlini;
- Nadvozi: 29;
- Podvozi: 19;
- Mostovi: 21;
- Razcep Dolga vas;
- Izvajanje izločanja tovornih vozil: se preusmerja na počivališča AC odseka A5 ter na odstavní pas med razcepom Dolga vas in priključkom Lendava (obojestransko);
- Konec / začetek AC – A5, mejni prehod Pince (Madžarska)
- Stalni zastoji: občasno pred CP Dragotinci.

HC – H7

- Nadvozi: 3
- Konec / začetek HC – H4, mejni prehod Dolga Vas (Madžarska);

1.3.2 Intervencijski prehodi

V prilogi P – 02 je seznam vseh intervencijskih prehodov pristojne ACB preko katerih je možen prehod z minimalnim posegom odstranitve ovir na samih lokacijah prehoda.

Te ovire so lahko:

- Zapornica;
- Tabla pokončne zapore – klemfix;
- Tabla pokončne zapore z verigo;
- Hitro snemljiva rdeče obarvana jeklena varnostna ograja;
- Mini Guard.

P-02 Seznam intervencijskih prehodov

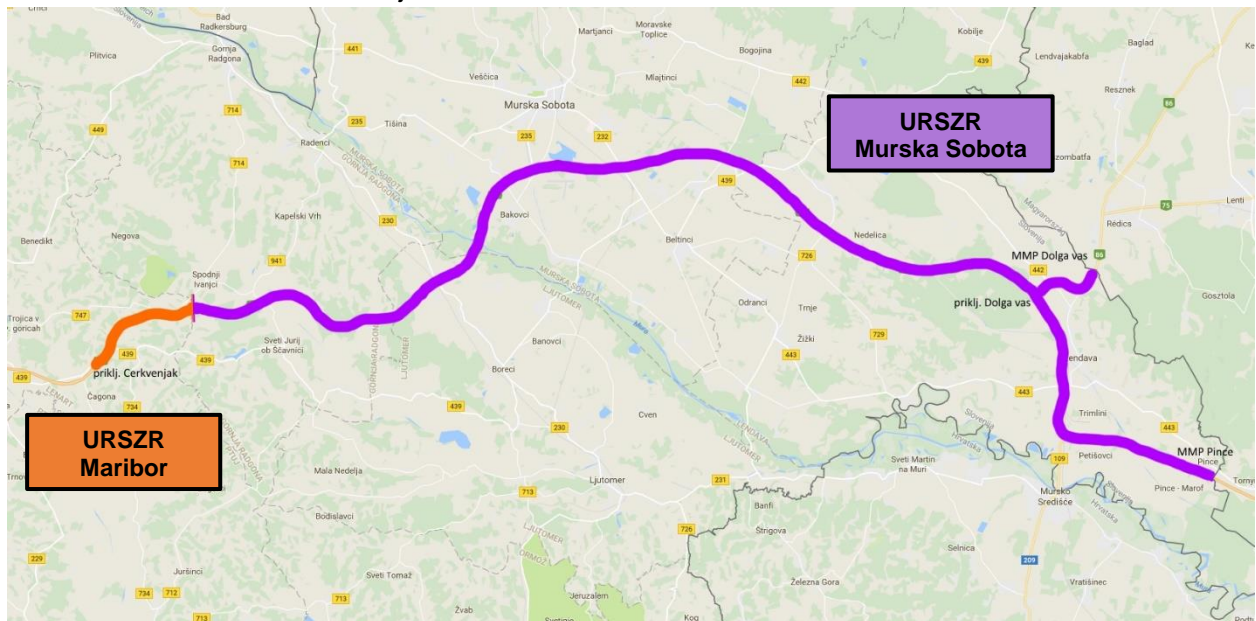
1.3.3 Izpostave URSZR, ki delujejo na območju ACB Murska Sobota

Izpostava Murska Sobota obsega:

UE Gornja Radgona, Ljutomer, Murska Sobota, Lendava oz. občine Sv. Jurij ob Ščavnici, Križevci pri Ljutomeru, Beltinci, Murska Sobota, Turnišče, Lendava.

Izpostava Maribor obsega:

UE Lenart oz. občine Cerkvenjak.

Slika 2: Prikaz območij izpostav URSZR na območju ACB Murska Sobota

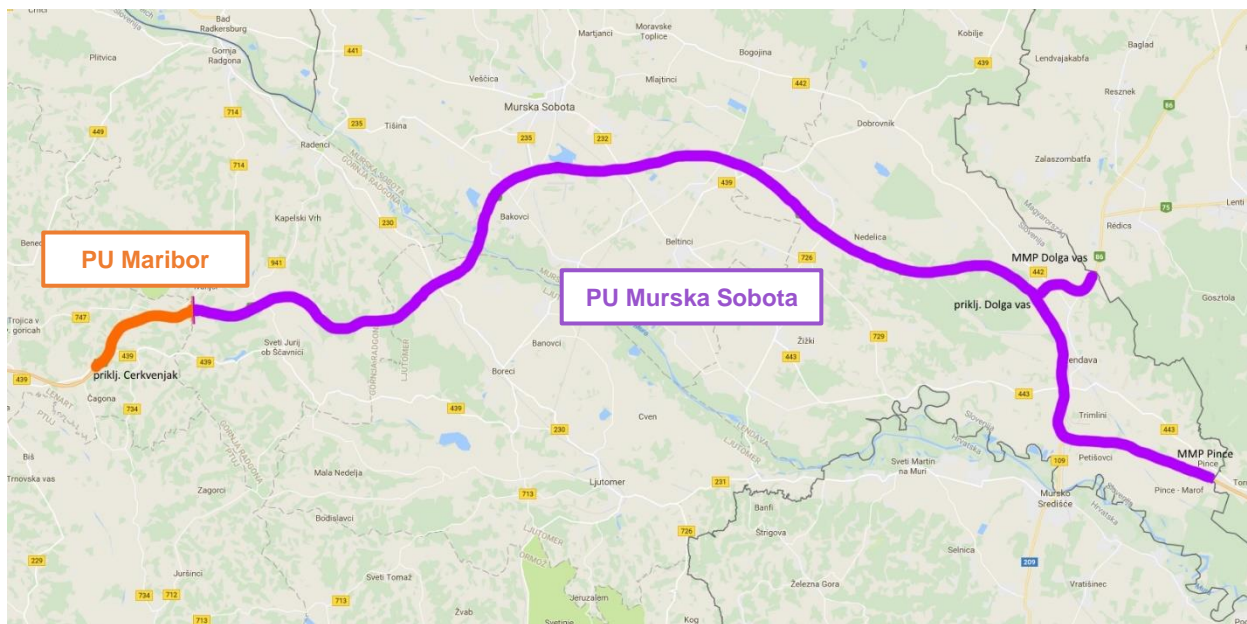
1.3.4 Pristojnost PU na območju ACB Murska Sobota

PU Murska Sobota obsega:

AC – A5 od odseka 0808/0908 (Grabonoš) do odseka 0816/0916 do MMP Pince ter HC – H7 od odseka 0815/0915 od priključka Dolga vas do odseka 0817/0917 do MMP Dolga vas.

PU Maribor obsega:

AC – A5 od odseka 0808/0908 priključek Cerkvenjak do odseka 0808/0908 (Grabonoš).

Slika 3: Prikaz območij PU na območju ACB Murska Sobota

1.3.5 Pristojnost NC na območju ACB Murska Sobota

Pristojnost nadzora, vodenja in upravljanja s prometom in prometno varnostjo na območju ACB Murska Sobota ima Regionalni nadzorni center Slovenske Konjice.

Slika 4: Prikaz območja RNC Slovenske Konjice

1.3.6 Cestninske postaje na območju ACB Murska Sobota

Slika 5: Prikaz cestninskih postaj na območju ACB Murska Sobota

Na območju ACB Murska Sobota je ena čelna cestninska postaja: CP Vučja vas.

1.4 Vrste nevarnosti in možni vzroki nastanka izrednega dogodka, manjše, večje ali množične nesreče na avtocesti ter njihove značilnosti

1.4.1 Vrste izrednih dogodkov in njihove značilnosti

Onesnaženo (plaz, predmeti na cesti) ali spolzko cestišče (razlitje, razsutje)

Pri tem dogodku obstaja nevarnost nenadnega zaviranja s posledico naleta vozil oz. verižnega trčenja, ter nevarnost nenadne spremembe smeri vožnje in naleta oz. verižnega trčenja. Obstaja povečana možnost nastanka nesreče večje intenzivnosti. Obseg posledic je odvisen od razsežnosti, vrste udeleženih vozil in tovora ter intenzivnosti izrednega dogodka.

Težje vremenske razmere

- Močan veter

Ob močnem vetru obstaja nevarnost zanašanja oziroma prevrnitve vozil, posebej vozil z velikim uporom zraka, kot so hladilniki, avtobusi ter vozila z ponjavami. Obseg posledic je odvisen od vrste vozila in tovora ter od intenzitete burje.

- Toča in nalivi (poplave, stoječa voda)

Pri močnih padavinah tudi toče je nevarnost ustavljanja vozil na prostorih, ki niso za to namenjena, zato lahko pride do naleta vozil in posledično razvoja nesreče višje intenzivnosti. Nevarnost obstaja tudi pri poškodbah infrastrukture. Pri poplavih cestišča je nevarnost naleta vozil in posledično razvoja nesreče višje intenzivnosti. Nevarnost obstaja tudi pri poškodbah infrastrukture.

- zmanjšana vidljivost (megla, dim, sneg z močnim vetrom)

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	10 / 43

Pri tem dogodku obstaja nevarnost naleta vozil in posledično razvoja nesreče višje intenzivnosti. Obseg posledic je odvisen od razsežnosti ter intenzivnosti izrednega dogodka.

- Poledica (slana...)

Nastanek poledice je najbolj verjeten na mostovih in viaduktih ter nekaterih senčnih straneh avtocestnih odsekov. Tam je velika verjetnost zdrsa vozil z nastankom prometne nesreče.

Pojav ljudi in živali na cestišču

Pri tem dogodku obstaja nevarnost trka vozila, nevarnost nenadnega zaviranja s posledico naleta vozil oz. verižnega trčenja, ter nevarnost nenadne spremembe smeri vožnje in naleta oz. verižnega trčenja. Obstaja možnost nastanka nesreče večje intenzivnosti. Obseg posledic je odvisen od razsežnosti ter intenzivnosti izrednega dogodka.

Stoječe vozilo na voznem, prehitevalnem, počasnem pasu ali priključkih, oziroma razcepah

Obstaja nevarnost naleta v vozilo, posledično naleta več vozil, ali naleta v pešce.

Stoječe vozilo za prevoz nevarnih snovi

Pri tem dogodku obstaja nevarnost nenadnega zaviranja s posledico naleta vozil oz. verižnega trčenja, ter nevarnost nenadne spremembe smeri vožnje in naleta oz. verižnega trčenja. Obstaja povečana nevarnost nastanka nesreče večje intenzivnosti. Obseg posledic je odvisen od razsežnosti ter intenzivnosti izrednega dogodka. Povečana je nevarnost za ljudi in okolje.

Vožnja vozila v nasprotno smer

Pri tem dogodku obstaja možnost čelnega trčenja ter naleta vozil oz. verižnega trčenja. Obstaja povečana možnost nastanka nesreče večje intenzivnosti. Obseg posledic je odvisen od razsežnosti ter intenzivnosti izrednega dogodka.

Daljši zastoj na avtocesti, posebej ob težjih vremenskih razmerah (mraz, vročina)

Vozniki, ki so dlje časa ujeti v zastoj, so ogroženi zaradi velike vročine ali mraza, zato imajo lahko potrebo po oskrbi z vodo ali toplim napitkom. Nujni primeri (npr. sladkorni bolniki, avtobus otrok, srčni bolniki, porodnice,...) imajo prednost pri reševanju, zato morajo službe DARS nuditi vso pomoč pristojnim reševalnim službam (obveščanje, navigacija,...) v kolikor zaznajo takšne primere. Obseg posledic je odvisen od razsežnosti ter intenzivnosti izrednega dogodka. Aktivnosti se izvaja do trenutka in v okviru možnosti, ki ne ogrožajo zdravja in življenje reševalcev.

Nevarnost verižnega trčenja

Največja verjetnost je pojavljanje zastojev. Sledi omejitev hitrosti in omejitev vožnje po prometnem oziroma prehitevalnem pasu, ter preusmeritev prometa. Izredni dogodek lahko traja od nekaj minut do ure ali več, kar je odvisno od posameznega dogodka, vremenskih razmer ter gostote prometa.

Izločanje tovornih vozil

Pri tem dogodku obstaja nevarnost naleta na tovorno vozilo, posebej ko se vozila izločajo na odstavni pas ali se zaradi polnega parkirišča kolona vleče na zaviralni pas. V primeru izločanja na odstavni pas obstaja tudi nevarnost trka vozil v voznike tovornih vozil, ki zapuščajo vozila in hodijo po vozišču.

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	11 / 43

1.4.2 Vrste manjših prometnih nesreč in njihove značilnosti

Prometna nesreča I. ali II. kategorije

Pri prometnih nesrečah I. in II. kategorije obstaja nevarnost nenadnega zaviranja s posledico naleta vozil oz. verižnega trčenja, ter nevarnost nenadne spremembe smeri vožnje in naleta oz. verižnega trčenja. Obstaja povečana nevarnost nastanka nesreče večje intenzivnosti.

Posledice prometnih nesreč I. ali II. kategorije so lažje poškodbe pri udeležencih, manjša materialna škoda in eventualno onesnaženo ali spolzko cestišče. Obseg posledic je odvisen od razsežnosti ter intenzivnosti nesreče.

Najverjetnejši vzroki za nastanek nesreče na avtocesti so:

- gostota prometa, ki se odvija po avtocesti;
- zastoj na avtocesti;
- onesnaženo (plaz, predmeti na cesti, ipd.) ali spolzko cestišče (razlitje, razsutje, ipd.);
- poslabšanje vidljivosti (megla, dim);
- pojav živali na cestišču;
- stoječe vozilo na cestišču (okvara vozila,...);
- požar na vozilu, tovoru (eksplozija,...);
- nesreča pri prevozu nevarnega blaga, pri prevozu živine ipd.;
- naravne nesreče (potres, sneg) ali druge nesreče;
- človeški faktor (nepriklonjena hitrost, nepravilna stran (smer) vožnje, neustrezna varnostna razdalja);
- malomarnost;
- napake opreme, sistemov ali naprav;
- vremenski pogoji (veter, poledica, megla, toča, sneg);
- neznani oziroma ostali vzroki.

V primeru nesreče na avtocesti so lahko ogroženi:

- potniki in vozila na avtocesti;
- avtocestna infrastruktura;
- ožje in širše območje ob avtocesti (v primeru nesreče z nevarnim blagom);
- prebivalci, ki prebivajo v ožjem oziroma širšem območju avtoceste.

Ogroženost predorov in drugih objektov na avtocestah pred naravnimi nesrečami je zelo majhna. Vsi objekti so grajeni potresno varno, poplave in plazovi pa prav tako ne ogrožajo trase.

Prometni nesreči lahko sledi iztekanje nevarnega blaga v okolje, v hujših primerih pa se lahko razvije v požar in eksplozijo. Pri nesreči z nevarnim blagom obstaja tudi možnost ogrožanja ljudi in živali v bližini nesreče. Iztekanje nevarnega blaga v podtalnico in vodotoke ni možno, ker ima avtocesta urejeno zbiranje meteorne vode (zbiralniki, lovilci olj).

Pri nastanku požara se posledice predvidijo na vozilih in gradbenih objektih. Obstaja možnost širjenja požara v naravno okolje – gozd.

1.4.3 Značilnosti večjih in množičnih nesreč

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	12 / 43

Prometna nesreča III. ali IV. kategorije

Pri prometnih nesrečah III. in IV. kategorije obstaja nevarnost nenadnega zaviranja s posledico naleta vozil oz. verižnega trčenja, ter nevarnost nenadne spremembe smeri vožnje in naleta oz. verižnega trčenja. Obstaja nevarnost nastanka nesreče večje intenzivnosti.

Posledice prometnih nesreč III. ali IV. kategorije so težje telesne poškodbe in večja materialna škoda na prometnih sredstvih. Prometni nesreči običajno sledi iztekanje nevarnih snovi na cestišče v hujših primerih pa se lahko razvije požar. V primeru nesreče z nevarno snovjo, ki hlapi so lahko posledice katastrofalne.

Požar

Pri požaru je nevarnost nenadnega zaviranja s posledico naleta vozil oz. verižnega trčenja, nevarnost nenadne spremembe smeri vožnje in naleta oz. verižnega trčenja, nevarnost eksplozije vozila. Posledice požara so močno vidne na gradbenih in drugih objektih ter prometnih sredstvih. Posledice na gradbenih objektih so poškodovanje ali uničenje objektov, posledice na prometnih sredstvih so poškodovanje ali uničenje vozil.

Posledice požara se lahko v prometnem toku izražajo kot zastoj v prometu, verižna trčenja, večje število oseb zajetih v dimu, itd.. V primeru požara obstaja tudi možnost razširitve požara v naravno okolje.

Nesreče z nevarno snovjo

Posledice nesreč z nevarnimi snovmi so lahko zelo različne in so odvisne od mnogih dejavnikov. V primeru razlitja nevarne snovi ob nesreči z nevarno snovjo lahko pride do zastojev v prometu ter eventualno do prometne nesreče, ki bi za posledico lahko imela tako lažje telesne poškodbe in manjšo materialno škodo kot tudi težje poškodbe in večjo materialno škodo. Zaradi spolzkega cestišča lahko pride do naleta vozil oz. verižnega trčenja.

Ob večji nesreči lahko pride tudi do nenadzorovanega uhajanja nevarne snovi v okolje, kar pomeni, da je poleg rednih intervencijskih služb potrebno posredovanje dodatnih javnih reševalnih služb in gasilskih enot širšega pomena. Posledice nesreč z nevarnimi snovmi pri hlapenju so zastoji v prometu in ogroženost oseb ujetih v kolono za mestom prometne nesreče.

Zaradi različnih možnosti prihaja do različnih posledic:

- onesnaženja ozračja;
- nastanka eksplozije;
- nastanka požara;
- zastrupitve oseb in živali;
- poškodovanja ali uničenja premoženja;
- ogroženosti oseb, živali in vegetacije.

Pri neposredno prizadetih - kontaminiranih udeležencih v prometu in ostalih ljudeh ter živalih bi lahko, glede na vrsto nevarne snovi, prišlo tudi do smrtnih primerov.

Pri ostalih, ki bi jih dosegle posledice nesreče, bi glede na oddaljenost in vrsto nevarnih snovi, lahko prišlo predvsem do večjih oziroma manjših poškodb dihal. Posledice majhnega onesnaženja so omejene in lokalnega pomena.

Verjetnost pojavljanja množičnih nesreč, ko bi v nesreči umrlo ali bilo težje telesno poškodovano večje število oseb je majhna. Narašča pa z gostoto prometa.

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	13 / 43

Najpogostejši vzroki za nastanek takšne nesreče so lahko predvsem močno poslabšane vremenske razmere ter nesreča pri prevozu nevarnih snovi. Možnost predstavljajo tudi naleti večjega števila vozil, požar na vozilu ali tovoru, razlitje nevarnih snovi, nesreča pri prevozu živine itd.

Pri tem lahko pričakujemo reševanje v izjemno zahtevnih pogojih, okoliščine nesreče pa zahtevajo posredovanje in usklajeno delovanje večjega števila intervencijskih enot ali različnih služb. Avtocesta je zaradi posledic nesreče lahko tudi dalj časa zaprta za ves promet.

Verjetnosti pojavljanja nesreč zaradi terorizma ni mogoče definirati, možnost pa obstaja.

Aktivnosti se izvaja do trenutka in v okviru možnosti, ki ne ogrožajo zdravja in življenje sodelujočih reševalnih skupin.

1.5 Sklepne ugotovitve

DARS d.d. je na podlagi Zakona o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji, Zakona o cestah in koncesijske pogodbe odgovoren za upravljanje, vzdrževanje, nadzor, prometno ureditev, redno vzdrževanje in druge naloge na AC.

Za preprečitev oziroma ublažitev in odpravo posledic nesreč na avtocesti je potrebno:

- da upravljavec avtoceste upošteva normativno ureditev, nadzira stanje avtoceste skladno s Pravilnikom o rednem vzdrževanju javnih cest, nadzira prometno ureditev in izvaja naloge rednega vzdrževanja na avtocesti: sistem prometne signalizacije in ostalih sistemov upravljanja prometa vzdrževati na način, da so v primeru dogodkov pripravljene na uporabo;
- izvesti vse, da se zagotovi neoviran dostop silam ZRP na kraja nesreče (pomoč Policiji pri sprostitvi prevoznosti vozniških ali odstavniških pasov, po potrebi odstranitev zaščitnih ograj,...);
- čas prihoda intervencijskih sil na kraj nesreče čim bolj skrajšati;
- tehnična sredstva upravljavca in vzdrževalca AC redno vzdrževati in servisirati, da bodo v primeru izrednega dogodka ali nesreče pripravljena za uporabo;
- zaposlene v pristojni ACB vključno z izpostavam in pristojnim NC, ki sodelujejo pri nalogah ZRP, usposobiti za pravočasno in ustrezno ukrepanje v primeru izrednega dogodka ali nesreče;
- da nadzorniki prometa DARS-a v pristojnem NC neprestano spremljajo prometni tok in ga temu primerno vodijo, obveščajo ostale službe o posebnostih in koordinirajo postopke upravljanja prometa na regionalnem nivoju;
- da PIC pravočasno in ustrezno obvešča voznike o stanju prometa;
- zagotavljati takojšnje in učinkovito zavarovanje kraja dogodka;
- zagotavljati ustrezno koordinacijo intervencijskih sil;
- v primeru nesreč in izrednih dogodkov se po potrebi začasna namestitvev in oskrba udeležencev zagotovi v pristojni ACB. V primeru nezmožnosti dostopanja do pristojne ACB se kot nadomestna lokacija uporabljata sosednji pristojni ACB bazi ali izpostava ali druga dogovorjena primernejša lokacija;

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	14 / 43

- DARS pričakuje, da so sile za ZRP opremljene z ustrezno reševalno opremo in usposobljene za ravnanje s to opremo;
- pripraviti voznike, da upoštevajo določila predpisov, ki urejajo pravila cestnega prometa (spoštovanje prometne signalizacije in ostalih cestno prometnih predpisov na AC in skozi predore).

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	15 / 43

2. OBSEG NAČRTOVANJA

2.1 Temeljni načrt

Temeljni načrti za ukrepanje ob izrednih dogodkih in nesrečah v cestnem prometu na avtocesti na območju obravnavane ACB so regijski načrti zaščite in reševanja pristojnih izpostav URSZR, s katerimi je usklajen ta načrt.

2.2 Temeljna načela zaščite, reševanja in pomoči

Zaščita, reševanje in pomoč ob izrednem dogodku ali nesreči v cestnem prometu na AC se organizira v skladu z naslednjimi načeli:

- **Načelo pravice do varstva.** Vsakdo ima pravico do varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Zaščita in reševanje človeških življenj imata prednost pred vsemi drugimi zaščitnimi in reševalnimi dejavnostmi.
- **Načelo pomoči.** Ob nesreči je vsakdo dolžan pomagati po svojih močeh in sposobnostih.
- **Načelo javnosti.** Podatki o nevarnostih, ter o dejavnosti regijskih (državnih) organov, lokalnih skupnosti in drugih izvajalcev nalog zaščite in reševanja so javni. Država in lokalna skupnost morata zagotoviti, da je prebivalstvo obveščeno o nevarnostih na območju, na katerem se je zgodila nesreča.
- **Načelo preventive.** Regija (država) in lokalne skupnosti pri zagotavljanju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, v skladu s svojimi pristojnostmi, prednostno organizirata izvajanje preventivnih ukrepov.
- **Načelo odgovornosti.** Vsaka fizična in pravna oseba je v skladu z zakonom odgovorna za izvajanje ukrepov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.
- **Načelo postopnosti pri uporabi sil in sredstev.** Ob nesreči na avtocesti in hitri cesti se poleg sil in sredstev upravljavca avtoceste in hitre ceste, aktivirajo javne reševalne službe v regiji, ki so določene za reševanje ob nesrečah na avtocesti in hitri cesti. Ob nesreči z nevarnim blagom se aktivirajo intervencijske enote prevoznika, ki s pomočjo pooblaščenih reševalnih služb pričnejo z izvajanjem zaščite, reševanja in pomoči.
- **Načelo zakonitosti.** Vsaka fizična in pravna oseba je v skladu z zakonom odgovorna za izvajanje ukrepov varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.
- **Načelo varstva reševalcev.** Potrebno je zagotoviti varnost posameznikov, ki sodelujejo pri zaščiti in reševanju.

2.3 Načrt upravljavca in vzdrževalca ceste

Načrtovanje zaščite, reševanja in pomoči na obravnavanem odseku obsega izdelavo načrta zaščite in reševanja upravljavca in vzdrževalca avtoceste in objektov oz. zaposlenih v DARS d.d..

Začetno aktiviranje sil vzdrževalca AC se opravi ob vsakem dogodku na AC ne glede na vzrok ter možne posledice. Temeljni cilj začetnega aktiviranja sil vzdrževalca AC je zavarovanje kraja dogodka in ocena možnih posledic, ki je osnova za aktiviranje ostalih nosilcev zaščite in reševanja, ter ustrezno obveščanje (RNC).

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	16 / 43

D-01	Navodilo za vzdrževanje načrta zaščite in reševanja na avtocesti
-------------	---

P-03	Prejemniki načrta zaščite in reševanja ob množični nesreči na avtocesti na območju pristojne ACB
-------------	---

P-04	Evidenca ažuriranja in dopolnjevanja načrta ZIR
-------------	--

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	17 / 43

3. KONCEPT ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

3.1 *Temeljne podmene načrta*

Načrt temelji na regijskem načrtu zaščite in reševanja pristojnih izpostav URSZR in se uporablja za vse vrste prevozov, ki se odvijajo na AC oz. HC.

Varstvo pred posledicami izrednih dogodkov in nesreč v cestnem prometu zagotavljajo v okviru svojih pristojnosti upravljavec in vzdrževalec cestne infrastrukture DARS d.d., pooblaščen javne reševalne službe, prevozniki, resorno ministrstvo, podjetja, zavodi in druge organizacije, s katerimi ima DARS sklenjene pogodbe. DARS ima za potrebe vzdrževanja obravnavanega AC odseka zgrajeno pristojno ACB ter izpostave, za potrebe nadzora in vodenja prometa ter koordinacije reševanja dogodkov pa pristojni NC.

Vozila v cestnem prometu morajo izpolnjevati predpisane pogoje v skladu z Zakonom o cestah (Zces-1), Zakonom o pravilih cestnega prometa (ZPrCP) in Zakonom o motornih vozilih (ZMV) glede dimenzij, skupne mase, osne obremenitve, glede varstva okolja ter imeti brezhibne predpisane naprave in opremo.

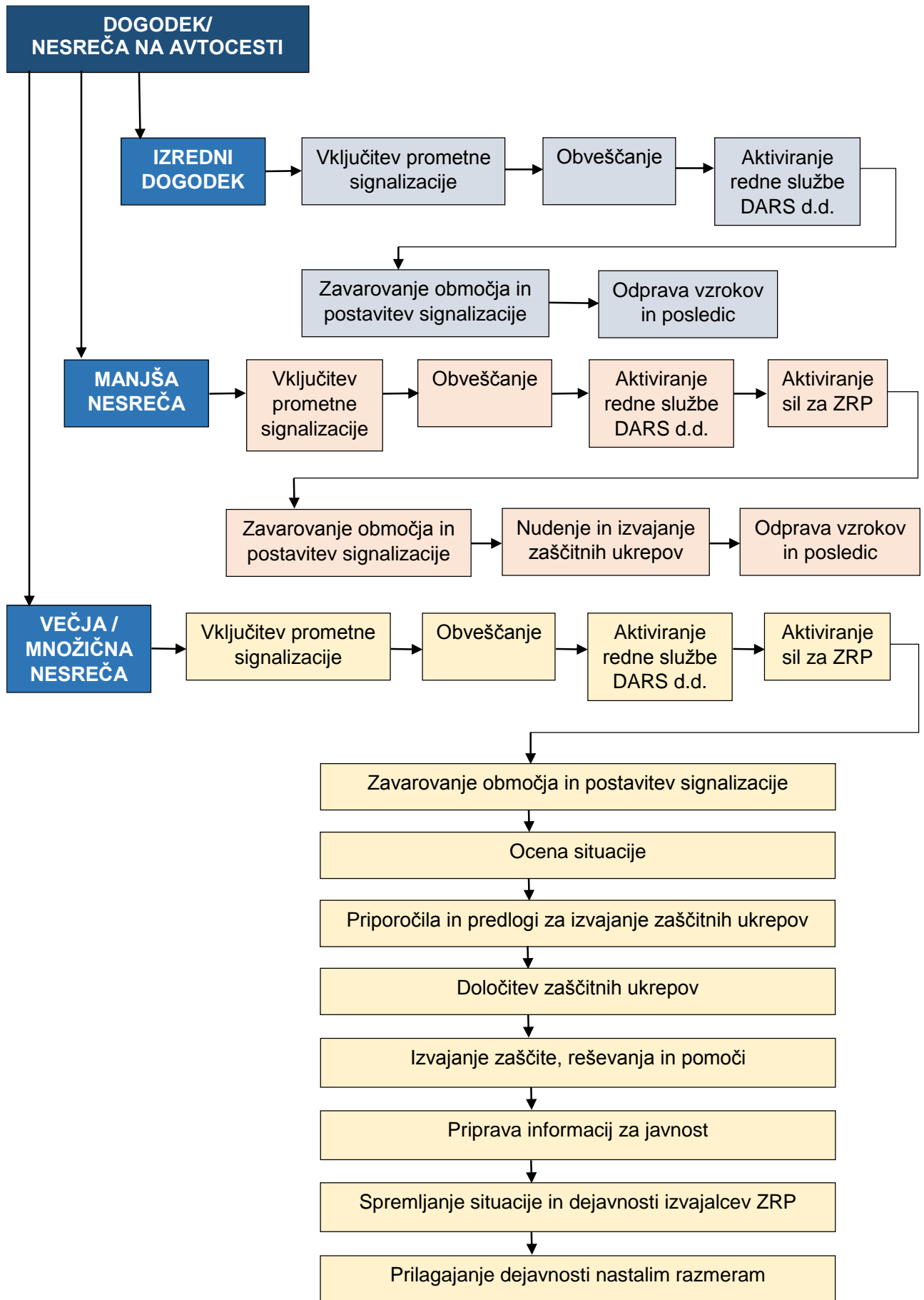
Ob nesreči pri prevozu nevarnega blaga je prevoznik tisti, ki mora zavarovati, pobrati ali odstraniti oziroma dati nevarno blago na za to določen prostor ali poskrbeti, da ni več nevarnosti. Če prevoznik tega ne more izvesti, na njegove stroške to stori organizacija, ki je pooblaščen za odstranjevanje nevarnih snovi ob nesreči. Pooblaščen organizacijo pokliče vodja intervencije.

Vsem udeležencem ob izrednem dogodku ali nesreči v cestnem prometu morajo pristojni organi in službe zagotoviti ustrezno pomoč.

3.2 *Zamisel izvedbe zaščite, reševanja in pomoči*

3.2.1 Koncept odziva ob izrednem dogodku ali nesrečah v cestnem prometu

Potek glavnih dejavnosti je prikazan na shemi odziva ob nesreči na avtocesti na sliki št. 6.

Slika 6: Shema poteka glavnih dejavnosti odziva ob izrednem dogodku ali nesreči na avtocesti

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	19 / 43

Koncept odziva ob izrednem dogodku ali nesreči v cestnem prometu na AC temelji na vrsti dogodka in posledicah (motnje v prometu), ki bi jih lahko izredni dogodek ali nesreča v cestnem prometu povzročila (človeške žrtve, materialno škodo in škodo v naravnem okolju).

Na območju obravnavanega avtocestnega odseka so za ukrepanje ob izrednih dogodkih določene nosilne organizacije ter izvajalci.

P-11	Pregled nosilnih organizacij in izvajalcev ZRP
-------------	---

Koordinator ukrepov, ki jih izvaja osebje DARS-a na obravnavanem odseku, je nadzornik prometa v pristojnem NC v sodelovanju s pristojnimi v ACB.

V kakršnem koli primeru, ko pride do daljšega zastoja, v katerem je potrebna pomoč in oskrba potnikov, nadzornik prometa v pristojnem NC po predhodnem dogovoru z vodjem pristojne ACB o tem obvesti pristojni regijski center za obveščanje (RECO), na območju katerega je zastoj nastal in zaprosi za morebitno pomoč. Pristojni ReCO obvesti kontaktne osebe služb ali enot, s katerimi ima DARS sklenjen dogovor. Za službe, ki jih obvesti ReCO in s katerimi ima DARS sklenjene dogovore o sodelovanju, DARS izvede usposabljanje in jim zagotovi ustrezno spremstvo na AC. Vodja ACB je zadolžen, da ima na zalogi zadovoljivo količino napitkov.

Postopek ter merila oskrbe potnikov v stoječi koloni so podrobno opisani v dodatku D – 02.

D-02	Navodilo za delitev napitkov uporabnikom v stoječi koloni
-------------	--

3.2.1.1 Izredni dogodki, manjša nesreča

Ob zaznavi izrednega dogodka ali manjše nesreče, nadzornik prometa v pristojnem NC najprej aktivira potrebno signalizacijo ter obvesti pristojne službe za ukrepanje, ki aktivno sodelujejo pri reševanju dogodka. Podroben opis obveščanja služb za ukrepanje, je naveden v posebnem poglavju 5. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE. Dežurna skupina upravljavca in vzdrževalca ceste zavaruje območje ter postavi ustrezno signalizacijo, spremlja stanje, obvešča RNC o poteku aktivnosti ter po poteku odpravi posledice.

Med izredne dogodke najpogosteje uvrščamo:

- Onesnaženo (plaz, predmeti na cesti) ali spolzko cestišče (razlitje, razsutje)
- Težje vremenske razmere
- Pojav ljudi in živali na cestišču
- Stoječe vozilo na voznem ali prehitevalnem pasu
- Stoječe vozilo za prevoz nevarnih snovi
- Vožnja vozila v nasprotno smer
- Daljši zastoj na avtocesti, posebej ob težjih vremenskih razmerah (mraz, vročina)
- Izločanje tovornih vozil

Glede na posledice se prometne nesreče delijo na:

- prometna nesreča I. kategorije, pri kateri je nastala samo materialna škoda;

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	20 / 43

- prometna nesreča II. kategorije, pri kateri je najmanj ena oseba lahko telesno poškodovana.

3.2.1.2 Večja nesreča in množična nesreča

Glede na posledice se prometne nesreče delijo na:

- prometna nesreča III. kategorije, pri kateri je najmanj ena oseba hudo telesno poškodovana in
- prometna nesreča IV. kategorije, pri kateri je kdo umrl ali je zaradi posledic nesreče umrl v 30 dneh po nesreči.

Požar. Pri požaru je nevarnost nenadnega zaviranja s posledico naleta vozil oz. verižnega trčenja, nevarnost nenadne spremembe smeri vožnje in naleta oz. verižnega trčenja, nevarnost eksplozije vozila. Posledice požara so močno vidne na gradbenih in drugih objektih, prometnih sredstvih in v samem prometnem toku. Posledice na prometnih sredstvih so poškodovanje ali uničenje vozil, posledice v prometnem toku pa so zastoji prometa, verižna trčenja, večje število oseb zajetih v dimu, itd.. V primeru požara obstaja tudi možnost razširitve požara v naravno okolje.

Množična nesreča na avtocesti je kadar je v nesreči umrlo ali je težje telesno poškodovanih več kot 10 oseb. Prav tako se šteje za množično nesrečo na avtocesti, če je v nesreči udeleženo eno ali več tovornih vozil, ki prevažajo nevarno snov in je ob nesreči prišlo do eksplozije ali uhajanja nevarne snovi v okolje, ki ima škodljive učinke na ljudi ali širše okolje.

Pri tem lahko pričakujemo reševanje v izjemno zahtevnih pogojih, okoliščine nesreče pa zahtevajo posredovanje in usklajeno delovanje večjega števila intervencijskih enot ali različnih služb. AC je zaradi posledic nesreče lahko zaprta tudi več časa.

Nadzornik prometa v pristojnem NC po zaznavi dogodka takoj aktivira razpoložljivo signalizacijo ter prične z obveščanjem pristojnih služb za interveniranje od množični nesreči, ki so podrobno navedeni v posebnem poglavju 5. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE.

Ob nesreči na AC/HC, kjer je prišlo do uhajanja nevarne snovi v okolje in ta ogroža prebivalce v bližini mesta nesreče, pristojni ReCO o nevarnosti obvesti pristojne organe in organizacije skladno z regijskim načrtom ZiR.

Aktivnosti se izvajajo do trenutka in v okviru možnosti, ki ne ogrožajo zdravja in življenje sodelujočih reševalnih skupin.

V primeru večjih izrednih dogodkov se obvešča tudi vodjo Strateške skupine za večje izredne dogodke, ki se na podlagi zbranih informacij po potrebi tudi aktivira.

D-03	Strateška skupina za večje izredne dogodke
-------------	---

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	21 / 43

3.3 Uporaba načrta

DARS d.d. mora brez odlašanja začeti izvajati Obratni načrt zaščite in reševanja na avtocesti na območju pristojne ACB v primerih, za katere je bil izdelan in ob vsakem nenadzorovanem dogodku, ki ima take značilnosti, da se lahko utemeljeno pričakuje nastanek večje nesreče.

Odločitev o pričetku izvajanja načrta v primeru izrednega dogodka v cestnem prometu sprejme koordinator aktivnosti (nadzornik prometa) v pristojnem NC že s tem, ko je pričel z izvajanjem aktivnosti.

Odločitev o pričetku izvajanja načrta v primeru prometne nesreče I., II., III. In IV. kategorije sprejme koordinator aktivnosti (nadzornik prometa) v pristojnem NC , ko je začel z izvajanjem aktivnosti.

Odločitev o uporabi regijskega načrta zaščite in reševanja ob množični nesreči na avtocesti sprejme poveljnik CZ oz. njegov namestnik. Aktivira se ga na predlog vodje intervencije.

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	22 / 43

4. SILE, SREDSTVA IN VIRI ZA IZVAJANJE NAČRTA

4.1 *Pregled organizacijskih enot DARS d.d., ki sodelujejo pri izvajanju nalog ob izrednem dogodku ali nesreči v cestnem prometu*

Naloge zaščite, reševanja in odpravljanja posledic izrednih dogodkov ter nesreč v cestnem prometu z manjšo materialno škodo opravljajo dežurne skupine upravljavca in vzdrževalca AC v DARS d.d.. Družba DARS razpolaga z delavci, ki so razporejeni v spodaj navedene organizacijske enote:

Področje vzdrževanje: pristojna ACB:

- Vodja ACB;
- Koordinator vzdrževanja;
- Področni koordinator Elektro strojnega vzdrževanja;
- Delovodja;
- Skupinovodja;
- Voznik strojnik;
- Vzdrževalec;
- Ostali delavci zaposleni na področju vzdrževanja (po potrebi).

Področje upravljanje: pristojni RNC Slovenske Konjice, mejni NC, PIC

- Vodja službe za upravljanje s prometom in prometno varnostjo;
- Vodja oddelka za promet;
- Vodja oddelka za prometne informacije – PIC;
- Vodja nadzornega centra;
- Nadzorniki prometa;
- Operaterji PIC;
- Ostali zaposleni na področju Upravljanja (po potrebi).

Služba za komuniciranje:

- Vsi zaposleni v službi za komuniciranje.

Področje cestninjenje: CP, OCCN, cestninski nadzor

- Vodja službe;
- Vodja RCCN;
- Vodja OCCN;
- Vodja cestninskih postaj;
- Vodja izmene;
- Cestninski nadzornik;
- Pobiralec cestnine;
- Ostali zaposleni v področju cestninjenja (po potrebi).

P-05	Organigram družbe DARS d.d.
-------------	------------------------------------

P-06	Seznam vodilnih in odgovornih oseb DARS d.d. pristojne ACB in pristojnega NC
-------------	---

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	23 / 43

4.2 Materialno-tehnična sredstva za izvajanje načrta

V skladu s cestno prometno zakonodajo izvajalec rednega vzdrževanja cest razpolaga stalno z zadostno količino začasne prometne signalizacije in prometne opreme, v skladu s tipskimi shemami cestnih zapor ter razpolaga s stalnimi dežurnimi skupinami za izvajanje ukrepov tega načrta.

Načrtuje se zaščitno - reševalna oprema in orodje (sredstva za osebno zaščito in redno delovno opremo) ter materialna sredstva za ZRP na nivoju organizacije.

Za izvajanje ukrepov, katerih DARS d.d. s svojimi službami sam strokovno tehnično ne more opravljati, ima sklenjene pogodbe z zunanjimi izvajalci. Nepredvidene storitve, ki so nujno potrebne za odpravo posledic množične nesreče, naroča vodja ACB na osnovi ugotovljenega stanja in poznavanja ponudnikov storitev na trgu.

P-07	Seznam mehanizacije in materialno - tehničnih sredstev DARS d.d. pristojne ACB
-------------	---

P-08	Seznam pogodb z zunanjimi izvajalci
-------------	--

4.3 Predvidena finančna sredstva

Stroški materialnih sredstev

Materialna sredstva se vzdržujejo in uporabljajo v okviru osnovne dejavnosti rednega vzdrževanja cest, ki jo DARS d.d. izvaja v skladu z določili Zakona o cestah in na podlagi Koncesijske pogodbe za upravljanje in vzdrževanje avtocest. DARS d.d. je dolžan ceste, prometno signalizacijo in opremo na njih zgraditi, postaviti in vzdrževati tako, kot je to določeno s predpisi. Za vse te aktivnosti ima DARS zagotovljena finančna sredstva v okviru poslovnega načrta za tekoče leto.

Vse škodne primere krije povzročitelj škode oz. zavarovalnica, pri kateri ima sklenjeno obvezno prometno zavarovanje.

Stroški usposabljanja enot DARS d.d.

Izobraževanje skupin upravljavca in vzdrževalca objekta DARS d.d. se izvajajo v okviru rednih delovnih obveznosti zaposlenih z uporabo osnovnih sredstev DARS d.d.. Posebna tozadevna sredstva se ne načrtujejo.

Pristojna URSZR obvešča DARS o izvedbi vseh regijskih vaj pri katerih družba DARS tudi sodeluje. S tem je preverjena tudi usposobljenost enot DARS – a.

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	24 / 43

5. OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

5.1 Opazovanje in obveščanje

S strani upravljavca in vzdrževalca avtocest je zagotovljena pregledniška služba, ki z rednimi obhodi skladno s Pravilnikom o rednem vzdrževanju javnih cest vizualno nadzira stanje na cesti.

Poleg tega je organizirana 24 urna dežurna služba v pristojnem NC, ki za opazovanje uporablja video nadzorne kamere. Nadzorniki prometa v NC so za opravljanje te dejavnosti strokovno usposobljeni.

Nadzornik prometa je dolžan v čim krajšem času obvestiti pristojnega na ACB glede vseh dogodkov na AC/HC, ki vplivajo na pretočnost in varnost prometa. V kolikor zaposleni v ACB prejme prvi informacijo o dogodku na AC/HC, ki vpliva na pretočnost in varnost prometa, takoj obvesti nadzornika prometa. Informacija mora biti čim bolj točna.

Pristojna oseba ACB, ki je prispela na kraj dogodka, je dolžna preko UKV (drugih radijskih zvez) ali telefona, takoj obvestiti nadzornika prometa o točni lokaciji dogodka ter podati kratek opis dogodka.

Nadzornik prometa pristojnega NC je o nastanku izrednega dogodka ali nesreče v cestnem prometu lahko obveščen:

- preko vgrajenih sistemov za nadzor in vodenje prometa;
- preko klica iz sistema za klic v sili;
- preko obvestila vzdrževalnih služb ali drugih delavcev DARS d.d.;
- preko obvestila pristojnih ReCO;
- preko obvestila pristojnih OKC;
- preko obvestila druge osebe.

D-04	Navodilo za delo nadzornika prometa v primeru izrednega dogodka ali nesreče
-------------	--

D-05	Navodilo za delo dežurne službe
-------------	--

D-06	Navodilo o obveščanju o izrednih in nepredvidenih dogodkih na avtocestah in hitrih cestah
-------------	--

D-16	Protokol medsebojnega sodelovanja med ACB ter NC
-------------	---

5.2 Obveščanje sil, ki sodelujejo pri nalogah ZRP

Za prvotno obveščanje pristojnih organov je odgovoren nadzornik prometa v pristojnem NC. Vzdrževalec na terenu je dolžan takoj, ko pride na mesto dogodka, v pristojni NC posredovati točne informacije o lokaciji, vrsti in obsegu nesreče/dogodka.

V primeru izrednih dogodkov in prometnih nesreč nadzornik prometa v pristojnem NC o tem obvešča:

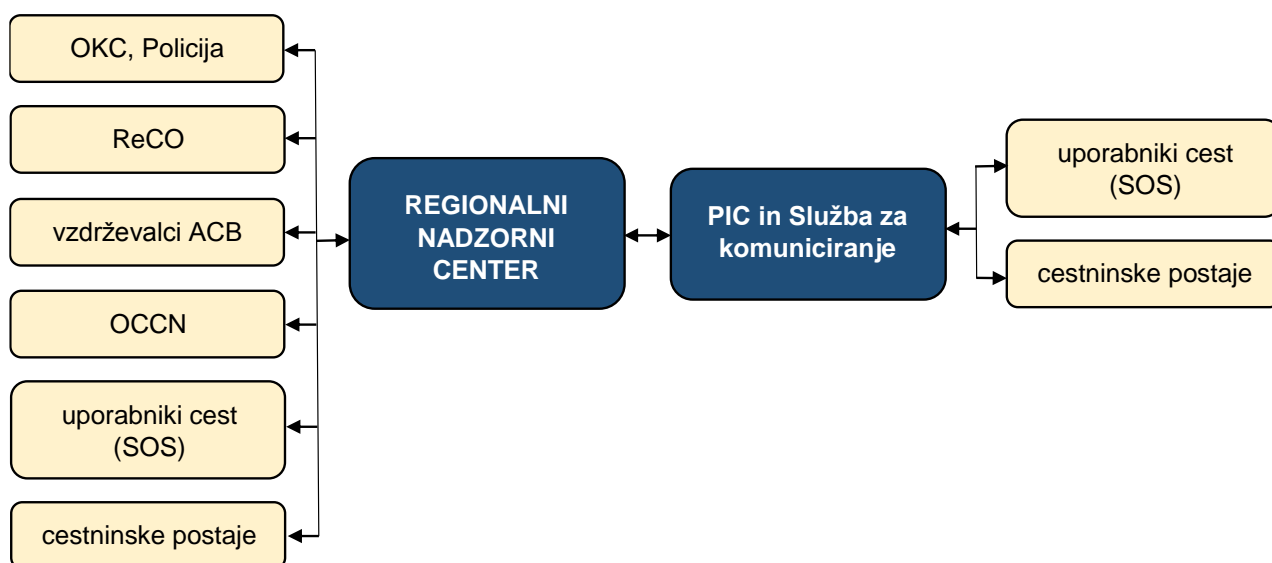
- pristojne ReCO;
- pristojne OKC;

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	25 / 43

- vodjo dežurne skupine RV pristojne ACB;
- PIC;
- OCCN;
- vodilne delavce DARS preko SMS sporočil (Priloga D – 06);
- cestninske postaje.

Vodjo ACB obvešča vodja dežurne skupine RV pristojne ACB oz. izpostave ACB, ki mu tudi sporoči podrobnosti o nastalem dogodku.

Komunikacija poteka po spodaj priloženi sliki št. 7.

Slika 7: Shema poteka komunikacije med silami, ki sodelujejo pri nalogah ZRP

V primeru, da bi ob prometni nesreči prišlo do razmer, ki bi zahtevale tudi posredovanje zunanjih izvajalcev, se obvesti tudi te.

V primeru množične nesreče se obvešča tudi DARS strateško skupino za večje izredne dogodke (SSVID).

P-08	Seznam pogodb z zunanjimi izvajalci
D-03	Strateška skupina za večje izredne dogodke
D-04	Navodilo za delo nadzornika prometa v primeru izrednega dogodka ali nesreče
D-05	Navodilo za delo dežurne službe
D-06	Navodilo o obveščanju o izrednih in nepredvidenih dogodkih na avtocestah in hitrih cestah

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	26 / 43

5.3 Obveščanje udeležencev v prometu

Udeležence v prometu, ki bi se v trenutku nastanka izrednega dogodka, prometne ali množične nesreče nahajali na odseku AC, kjer se je nesreča pripetila, se obvešča s pomočjo SPIS signalizacije v dveh jezikih (na odsekih, ki so opremljeni s SNVP).

Informacije o dogodku se posredujejo PIC-u, ki jih posreduje medijem, ki informacijo objavijo. Udeleženci v prometu informacijo o izrednem dogodku ali manjši nesreči dobijo preko sredstev javnega obveščanja (nacionalne radijske in TV postaje, teletext, www.promet.si, avtomatski glasovni odzivnik (tudi v angleščini) 0802244, operater PIC: 1970, APP DARS Promet, DARS Traffic).

5.4 Obveščanje javnosti

Upravljaivec in vzdrževalec AC DARS d.d. stalno informira uporabnike AC o stanju na cesti ter morebitnih izrednih dogodkih in nesrečah. Podatki iz celotnega omrežja avtocest in hitrih cest v upravljanju DARS d.d. in državnih cest se za potrebe poklicanih oseb in javnosti zbirajo v PIC-u (Prometno informacijski center za državne ceste). Prometno informacijski center enotno in enovito zbira informacije o stanju na vseh državnih cestah, ter jih posreduje javnosti na enoten način, ne glede na to, kdo je upravljaivec ceste.

Za obveščanje javnosti in komuniciranje z mediji ob množični nesreči je pristojen izključno vodja intervencije.

Za komunikacijo z mediji iz pristojnosti dela policije je pristojen policijski predstavnik za stike z mediji. Za obveščanje tujih držav o njihovih državljanih je pristojno Ministrstvo za notranje zadeve oz. Ministrstvo za zunanje zadeve.

5.4.1 Obveščanje javnosti v primeru ogroženih prebivalcev

V kolikor je prišlo do nesreče z nevarnim blagom je potrebno obvestiti lokalno skupnost o nevarnostih in posledicah.

Ob nesreči pri prevozu nevarnega blaga, ko nenadzorovano širjenje nevarne snovi ogroža območje pristojne občine, je za obveščanje prebivalcev o stanju na prizadetem območju zadolžena Občina. Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo naloge zaščite, reševanja in pomoči morajo vzpostaviti z ogroženim prebivalstvom na prizadetem območju čim boljše sodelovanje in si pridobiti zaupanje ljudi. Opozarjanje in obveščanje o stanju na prizadetem območju pristojna Občina praviloma izvaja preko zvočnikov na intervencijskih vozilih, preko zvočnikov na gasilskih domovih prostovoljnih gasilskih društev, preko megafona, s trkanjem in zvonjenjem oziroma delitvijo pisnih obvestil od vrat do vrat, preko elektronskih medijev, preko javnih medijev s sistemom javnega alarmiranja in na druge krajevno običajne načine.

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	27 / 43

Občina obvešča prebivalce o stanju na prizadetem območju na krajevno običajen način preko svoje spletne strani in preko obvestil za javnost preko lokalnih radijev.

Občina objavi telefonsko številko na kateri občani lahko dobijo podatke o ogroženosti območja ter življenja in zdravja ljudi in živali, za dodatne informacije pa se lahko organizira tudi informativni center.

V primeru nesreče večjega obsega, kjer je poleg pristojne občine prizadetih še več drugih občin, poveljnik regijske Civilne zaščite poskrbi za obveščanje in opozarjanje javnosti na pretečo nevarnost prek lokalnih medijev. Za dodatne informacije se prav tako na regijski ravni objavijo posebne telefonske številke.

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	28 / 43

6. AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV

6.1 Aktiviranje dežurnih skupin DARS d.d.

Upravljaec in vzdrževalec AC ima sile in sredstva, ki jih predstavljajo organi in skupine DARS d.d. z ustrežno mehanizacijo in opremo, s katero izvajajo dela in naloge v okviru svojih pristojnosti.

- O pripravljenosti odgovornih oseb in skupin RV odloča vodja ACB oz. njegov namestnik.
- O pripravljenosti nadzornikov prometa v NC odloča vodja nadzornega centra.
- O pripravljenosti odgovornih oseb ESV odloča področni vodja ESV.

Aktiviranje dežurnih skupin RV in ESV pristojne ACB v primeru izrednih dogodkov in manjših ter večjih nesreč poteka s pomočjo telefonskih in radijskih zvez in sicer tako, da vodja dežurne skupine RV AC pristojne ACB o dogodku oz. nesreči takoj obvesti vse prisotne dežurne delavce in jim posreduje navodila za nadaljnje ukrepanje. Po potrebi zahteva okrepitev moštva z zaposlenimi, ki so v danem trenutku dosegljivi oz. so v pripravljenosti.

Aktiviranje nadzornika prometa, ki je v pripravljenosti odobri vodja nadzornega centra na podlagi predloga nadzornika prometa, ki je v izmeni.

P-06	Seznam vodilnih in odgovornih oseb DARS d.d. pristojne ACB in pristojnega NC
P-08	Seznam pogodb z zunanjimi izvajalci

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	29 / 43

7. UPRAVLJANJE IN VODENJE

Za upravljanje in vzdrževanje avtocest je pristojna Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji DARS d.d.. Za te potrebe ima v pristojni ACB ter pristojnem NC organizirano 24 urno službo. Vzdrževalna služba skrbi za vzdrževanje, regionalni nadzorni centri (služba za upravljanje s prometom ter prometno varnostjo, oddelek za promet) pa za nadzor in vodenje prometa.

V primeru izrednih dogodkov in nesreč v cestnem prometu naloge ZRP izvajajo in pri njih sodelujejo dežurne skupine upravljavca in vzdrževalca cest DARS d.d.. Pomagajo tudi pri intervencijah drugih specializiranih služb in enot, če razmere tako zahtevajo.

V primeru množične nesreče, dežurne službe upravljavca in vzdrževalca cest DARS d.d. operativno in logistično sodelujejo z vodjem intervencije ter mu pomagajo.

7.1 Naloge DARS d.d.

Avtoceste DARS d.d. kot koncesionar upravlja in vzdržuje v svojem imenu in za svoj račun z opravljanjem naslednjih osnovnih del:

- zagotavlja neprekinjeno delovanje PIC-a, ki zbira in posreduje informacije o stanju prometa na avtocestah in hitrih cestah, ovirah, motnjah in drugih dejstvih, ki vplivajo na potek varnosti prometa;
- zagotavlja neprekinjeno delovanje nadzornih centrov, ki vodijo in nadzirajo promet;
- zagotavljati vzdrževanje vseh sistemov in naprav za nadzor in vodenj prometa v skladu z zakonodajo;
- zagotavlja organiziranje dela v ACB (izvajanje dežurne službe, opazovanje prometa, nadzor in upravljanje z napravami ter sistemi za nadzor prometa, itd.);
- obvešča pristojne službe o vrsti in obsegu nesreče oziroma izrednega dogodka;
- izvaja pomoč ogroženim udeležencem v prometu;
- izvaja intervencijske ukrepe za odstranjevanje in zavarovanje ovir na avtocesti, določenih s predpisi o varnosti cestnega prometa;
- označi in zavaruje mesto nesreče;
- izvede zaporo avtoceste ter postavi označbe za preusmeritev prometa na državne ceste;
- omogoča dostop intervencijskim vozilom do mesta nesreče.

7.1.1 Pristojnosti in naloge nadzornika prometa v NC

Koordinator aktivnosti, v vseh dogodkih s strani upravljavca AC, do prihoda drugih intervencijskih služb na mesto dogodka, je nadzornik prometa v NC, ki opravlja naslednje naloge:

- obveščanje pristojnih OKC ter ReCO, PIC in drugih organov (po potrebi) o nastanku, vrsti in obsegu izrednega dogodka ali nesreče v cestnem prometu;
- obveščanje vodje dežurne skupine RV in ESV pristojne ACB;
- obveščanje vodje RNC;

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	30 / 43

- prevzemanje intervencije ob zaznavi dogodka;
- koordiniranje intervencije do prihoda vzdrževalcev, policije ali gasilcev na kraj dogodka;
- omejevanje hitrosti prometa, preusmerjanje oz. zapiranje AC s pomočjo prometne signalizacije;
- stalno spremljanje odvijanja prometa na AC odsekih preko vseh sistemov, ki so za to namenjeni;
- ažurno obveščanje vodje intervencije o stanju na AC;
- koordinacija pomoči ogroženim udeležencem v prometu;
- upravljanje vseh sistemov in naprav za vodenje in nadzor prometa;
- javljanje napak ter okvar službi ESV;
- obveščanje skupine SSVID v primeru množične nesreče na AC ter HC.

V primeru velikega obsega dela, mu pomaga nadzornik prometa v sosednjem RNC ali PNC. Po potrebi lahko določene naloge (vnos v Kažipot...) opravi tudi operater v PIC –u.

D - 04	Navodilo za delo nadzornika prometa v primeru izrednega dogodka ali nesreče.
---------------	---

D - 06	Navodilo o obveščanju o izrednih in nepredvidenih dogodkih na avtocestah in hitrih cestah
---------------	--

7.1.2 Pristojnosti in naloge vodje dežurne skupine RV in ESV ACB

- aktiviranje in vodenje dežurnih skupin RV ACB in po potrebi dodatnih delavcev pristojne ACB ter sosednjih ACB;
- v primeru večje nesreče vpoklic dežurnega delovodjo, ki prevzame vodenje dežurne skupine RV ACB;
- operativno vodenje v primeru izrednega dogodka ali manjše nesreče;
- sodelovanje z vodjem intervencije.

7.1.3 Naloge dežurne skupine RV in ESV pristojne ACB

- izvajanje nalog ZRP v primeru izrednega dogodka ali nesreče v cestnem prometu (delitev napitkov);
- operativno in logistično sodelovanje pri nalogah ZRP po navodilih vodje intervencije v primeru večje nesreče;
- označevanje in zavarovanje mesta izrednega dogodka ali nesreče v cestnem prometu;
- zapiranje AC in preusmerjanje prometa na obvozne ceste v primeru nesreče;
- pomoč organom Policije pri zagotavljanju dostopa do izrednega dogodka za sile in sredstva ZRP;
- odpravljanje posledic izrednih dogodkov in nesreč v cestnem prometu;
- zagotavljanje pogojev za normalno obratovanje;
- zagotavljanje delovanja naprav in sistemov upravljanja in varnosti prometa;
- ažurno sporočanje vseh potrebnih informacij iz terena v pristojni NC;
- v skladu s svojimi zmožnostmi poskuša vzpostaviti čim prejšnje stanje na cesti, da se promet čim prej sprosti;
- postavitve zaščitnih panojev v primeru smrtnih žrtev

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	31 / 43

D - 05	Navodilo za delo dežurne službe
D - 07	Navodilo za delo v pregledniški službi
D - 08	Navodilo za izvajanje zapor, preusmerjanje prometa, označevanje ovir na cesti
D - 09	Navodilo za odstranjevanje vozil z območja cest v upravljanju DARS d.d.
D - 10	Navodilo za varno postavitvev, vzdrževanje in odstranitev zapor
D - 11	Splošno navodilo za varno delo in ravnanje na avtocesti

7.2 Vodenje intervencije

Na AC, opremljenih s SNVP, prvo fazo označevanja in zavarovanja incidenta ter obveščanja uporabnikov izvede nadzornik prometa pristojnega NC s pomočjo SPIS portalov v okviru svojih pooblastil. Po prejemu obvestila je za vzpostavitev druge faze, to je vzpostavitev zapore za označitev in zavarovanje ovir, zadolžen vodja dežurne skupine RV, kateri prevzame tudi naloge odprave posledic incidenta.

Do prihoda gasilcev, policije ali dežurne skupine RV je koordinator intervencije nadzornik prometa pristojnega NC. V primeru, da je na kraju dogodka prisotna tudi Policija, se enote DARS-a podrejajo ukazom vodje policijske enote. V primeru prisotnosti gasilcev se vse enote podrejajo njim.

V primeru, kjer se pričakuje neprehodnost oz. zaporo avtoceste (zaradi potreb preiskovalcev prizorišča, razsutega tovora, odprave posledic, itd), se nadzornik prometa pristojnega NC po preverjanju informacij pri vzdrževalcih, policiji in DRSC, lahko skupaj s policijo odloči za izvajanje postopkov zapiranja avtoceste na območju priključka in preusmerjanje prometa na vzporedno cesto preko SPIS signalizacije. Ravno tako, se lahko nadzornik prometa pristojnega NC, zaradi slabih vremenskih ali drugih razmer, v dogovoru z pristojnim dežurnim vzdrževalcem odloči za omejevanje tovornega prometa na AC/HC.

Ob množični nesreči je za operativno vodenje izvajanja nalog zaščite, reševanja in pomoči na kraju nesreče odgovoren vodja intervencije, ki je določen z regijskim načrtom ZiR.

V primeru množične nesreče sta nadzornik prometa pristojnega NC in vodja dežurne skupine rednega vzdrževanja pristojne baze AC podrejena vodji intervencije.

P - 02	Seznam intervencijskih prehodov
D - 03	Strateška skupina za večje izredne dogodke
D - 04	Navodilo za delo nadzornika prometa v primeru izrednega dogodka ali nesreče
D - 05	Navodilo za delo dežurne službe

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	32 / 43

D - 06	Navodilo o obveščanju o izrednih in nepredvidenih dogodkih na avtocestah in hitrih cestah
D - 07	Navodilo za delo v pregledniški službi
D - 08	Navodilo za izvajanje zapor, preusmerjanje prometa, označevanje ovir na cesti
D - 09	Navodilo za odstranjevanje vozil z območja cest v upravljanju DARS d.d.
D - 10	Navodilo za varno postavitvev, vzdrževanje in odstranitev zapor
D - 11	Splošno navodilo za varno delo in ravnanje na avtocesti
D - 13	Seznam semaforjev na obvoznih cestah

7.3 Organizacija zvez

Za komuniciranje in prenos podatkov se uporablja vsa razpoložljiva telekomunikacijska in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih.

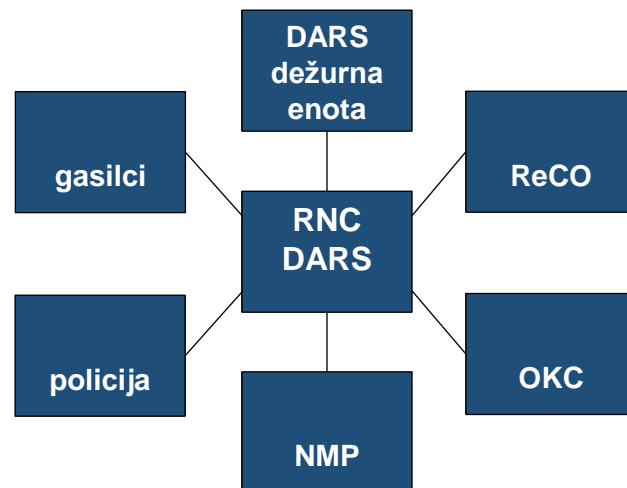
Službe upravljavca in vzdrževalca DARS d.d. za redno komuniciranje ter v primeru izrednega dogodka in nesreče uporabljajo naslednje zveze:

- odprt sistem VHF radio zvez, ki so vgrajene v vsa vozila rednega vzdrževanja;
- javne žične in brezžične zveze;
- sistem direktnih telefonskih zvez;
- informacijsko-komunikacijsko omrežje Internet in lasten Intranet;
- ostale zveze.

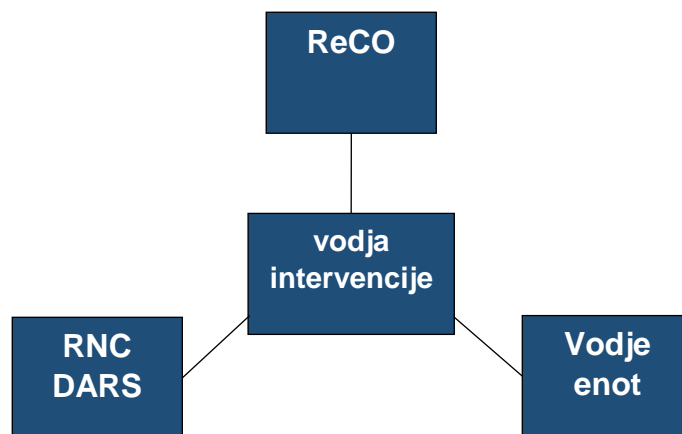
V primeru množične nesreče se operativno vodenje in komunikacija med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci zaščite, reševanja in pomoči izvaja s pomočjo:

- radijskih zvez sistema ZARE;
- samostojne posebne zveze;
- sistem direktnih telefonskih zvez;
- javne žične in brezžične zveze;
- najeti vodi - CB pristojnih ReCO;
- ostale zveze.

Na spodnji sliki je prikaz poteka komunikacije. V prvi fazi, ko je vodja intervencije DARS vsi komunicirajo preko pristojnega NC. V drugi fazi, ko gasilec prevzame vodenje intervencije gre vsa komunikacija preko njega. NC DARS še naprej ostaja jedro komunikacije za družbo DARS.

Faza 2

Slika 8: shema komunikacije v primeru izrednega dogodka ali nesreč

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	34 / 43

8. UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

Ukrepi zaščite, reševanja in pomoči za primer množične nesreče obsegajo vse tiste ukrepe in dejavnosti, ki so potrebni za odpravljanje posledic nesreče, da se zagotovijo osnovni pogoji za nadaljnji potek prometa.

8.1 *Ukrepi zaščite, reševanja in pomoči*

8.1.1 Osnovni ukrepi za varno in nemoteno odvijanje prometa

Za varno in nemoteno odvijanje prometa skrbijo službe v pristojnem ACB ter pristojnem NC, ki imajo za to organizirano stalno dežurno službo 24 ur dnevno.

Takoj po zaključenem reševanju incidenta vzdrževalec DARS d.d., pristojne ACB organizira pregled poškodb objekta oz. cestišča in prometne opreme. Prvi vizualni pregled opravijo dežurne službe pristojne ACB (RV in ESV), ki ocenijo ali je možno poškodbe čim prej z enostavnimi ukrepi sanirati (popraviti ali zamenjati).

V primeru večjih incidentov (naravne nesreče, težje prometne nesreče, požar, eksplozije, posedanje ali drsenje terena ter drugi izredni dogodki, ki vplivajo na cesto) se izvede izredni pregled na predlog vodje ACB, ki ga opravi komisija, imenovana s strani uprave DARS d.d.. Komisija o svojih ugotovitvah sestavi poročilo s predlogom o potrebnih ukrepih.

Naloge izvajalcev ukrepov:

- oceniti poškodovanost opreme, objektov in njihovo uporabnost;
- odstranjevanje poškodovane opreme in popravilo opreme;
- ureditev obvozov;
- zaščita naprav, ki so nujno potrebne za opravljanje življenjsko pomembnih dejavnosti (oskrba z vodo, komunalne dejavnosti, telekomunikacije).

P - 09	Sklep o imenovanju komisije za izvedbo izrednih pregledov in objektov na njej po prometni nesreči
---------------	--

8.1.2 Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi

Za varno in nemoteno odvijanje prometa na področju pristojne ACB so predvideni naslednji prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi:

- vzdolž trase AC in HC so izvedeni odstavní pasovi oziroma odstavne niše;
- na razdalji okvirno 2 km so postavljeni stebrički za »klic v sili«;
- izvedeni so prehodi preko sredinskih ločilnih pasov, ki so opremljeni z demontažnimi elementi;
- ob AC je zgrajen sistem odvodnjavanja z zadrževalnimi bazeni in lovilci olj;
- na posameznih odsekih AC so postavljeni prometno informacijski portali.

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	35 / 43

8.1.3 Radiološka, kemijska in biološka zaščita

Zaradi izrednih dogodkov, prometnih nesreč, požarov in drugih nesreč lahko pride do poškodb na napravah in vozilih, ki prevažajo nevarne snovi, kar lahko privede do nenadzorovanega uhajanja teh snovi v okolje. Ob nesrečah izvajajo reševanje oziroma odpravo posledic prometne nesreče z nevarnimi snovmi pristojne gasilske službe.

V primeru nesreče z nevarno snovjo mora nadzornik prometa v pristojnem NC takoj obvestiti pristojni ReCO ter mu ob tem posredovati čim več informacij, potrebnih za reševanje.

Če je zaradi nesreče ali izrednega dogodka na AC ogroženo življenje in zdravje okoliških prebivalcev in živali, njihov začasen umik oz. evakuacijo izvede lokalna skupnost skladno z načrtom lokalne skupnosti in skladno z Regijskim načrtom ZiR ob množični nesreči na avtocesti za pristojno regijo.

Na območju pristojne ACB so zgrajeni zadrževalniki, katerih naloga je zadrževanje meteorskih voda ter eventualnih razlitih tekočin z vozišča.

Za odvoz razlitih nevarnih tekočin in olj je za odstranjevanje le teh zadolženi pogodbeni izvajalec.

P - 08	Seznam pogodb z zunanjimi izvajalci
---------------	--

8.1.4 Začasen umik ujetih udeležencev in vozil

Umik vozil in oseb se izvaja v primeru večjih in množičnih nesreč.

Začasen umik ujetih udeležencev v prometu z območja nesreče na varno, v primeru večje ali množične nesreče na AC in HC, odredi vodja intervencije, kadar uhajajo nevarne snovi v ozračje oz. je nevarnost eksplozije. Vplivno območje določi vodja intervencije na podlagi podatka o vrsti udeležene nevarne snovi. Če obstaja tehnična možnost se izvaja tudi reševanje vozil. V primeru izrednega dogodka ali manjše nesreče se umik udeležencev v prometu načeloma ne izvaja. Udeleženci v prometu se ravnavajo v skladu s spremenjeno prometno signalizacijo.

V primeru večje ali množične nesreče nadzornik prometa v pristojnem RNC o nesreči takoj obvesti pristojni ReCO ter PIC, kot je navedeno v poglavju 5.2.

Po odreditvi in navodilih vodje intervencije upravljavec oz. vzdrževalec AC, DARS d.d. pomaga Policiji pri izvajanju nalog začasnega umika ujetih udeležencev v prometu.

Udeleženci v prometu, ki so prisotni na kraju izrednega dogodka ali prometne nesreče se ravnavajo po navodilih organov Policije oz. so do odprave posledic izrednega dogodka ali manjše nesreče prisotni na kraju dogodka, ki je ustrezno zavarovan s prometno signalizacijo (Pravilnik o zaporah na cestah).

P - 06	Seznam vodilnih in odgovornih oseb DARS d.d. pristojne ACB in pristojnega NC
---------------	---

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	36 / 43

P - 10	Pregled lokalnih namestitvenih kapacitet
---------------	---

D - 11	Splošno navodilo za varno delo in ravnanje na avtocesti
---------------	--

8.1.5 Sprejem in oskrba ujetih udeležencev v stoječem prometu

Sprejem in oskrba obsega:

- oskrba ujetih potnikov v zastoju z napitki, hrano in drugimi potrebnimi dobrinami (pod pogojem, da gre za stoječo kolono vozil) s pogoji, kot so navedeni v prilogi D-02;
- urejanje sprejemnih mest;
- prevoz ujetih udeležencev v prometu z ogroženega območja v pristojni ACB oz. na AC počivališča;
- začasna nastanitev in oskrba z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami.

Na zbirališčih se takoj poskrbi za ogrožene osebe in sicer oskrba zajema sprejem in nudenje prve medicinske pomoči in po potrebi tudi psihološke pomoči.

P - 06	Seznam vodilnih in odgovornih oseb DARS d.d. pristojne ACB in pristojnega RNC
---------------	--

P - 10	Pregled lokalnih namestitvenih kapacitet
---------------	---

D - 02	Navodilo za delitev napitkov uporabnikom v stoječi koloni
---------------	--

D - 12	Seznam počivališč
---------------	--------------------------

8.2 Naloge služb zaščite in reševanja

8.2.1 Obravnava in odprava posledic izrednih dogodkov v cestnem prometu, manjših prometnih ter množičnih nesreč

Upravljanje prometa

Nadzornik prometa v pristojnem NC mora skladno z navodili pravočasno ukrepati na področju vodenja prometa na ožjem in širšem območju dogodka ali nesreče s ciljem, da se večjemu delu vozil uspe pravočasno ustaviti ali preusmeriti. S sistemi SPIS mora v najkrajšem času zavarovati kraj dogodka ali nesreče. Voznikom je potrebno v realnem času sporočiti informacije o dogodku, posledicah in priporočiti, kako se naj obnašajo. V sodelovanju s Policijo je potrebno takoj pristopiti k reševanju ujetih vozil (obračanje na drugem ali enakem smernem vozišču, vzvratna vožnja), v sodelovanju z OCCN in cestninskimi nadzorniki. V sodelovanju z upravljavcem vzporedne ceste se v primeru preusmerjanja iz AC zagotovi, da so vsi semaforji na vzporedni cesti na utripu oziroma se na tej relaciji zagotovijo dodatne enote Policije. Nadzornik prometa se aktivno usklajuje z pristojnim OKC-jem s ciljem, da je promet čim bolj tekoč, ujetih čim manj vozil in zagotovljena prometna varnost.

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	37 / 43

D - 13	Seznam semaforjev na obvoznih cestah
---------------	---

D - 15	Pregledne mape obvozov
---------------	-------------------------------

Odvoz poškodovanih vozil

Dežurna skupina pristojne ACB mora v najkrajšem možnem času zagotoviti prevoznost avtoceste. Na podlagi odredbe policista, vodja dežurne skupine obvesti nadzornika prometa v pristojnem NC o potrebi odstranitve poškodovanih vozil. Le ta naroči odvoz pri pogodbeniku. Odvoz vozil, posebej tovornih, se mora naročiti že ob prihodu na kraj dogodka ali nesreče s ciljem, da je odvoz čim hitrejši.

Odvoz tovora

V primeru razsutega tovora na podlagi odredbe vodje intervencije vodja ACB oz. dežurni v bazi organizira odvoz le tega na primerno deponijo. V primeru nepoškodovanega tovora na podlagi odredbe vodje intervencije vodja ACB oz. dežurni v bazi organizira odvoz le tega skladno z dogovorom s prevoznikom.

Odvoz živali

Za odvoz poškodovanih in mrtvih živali, nadzornik prometa v pristojnem NC obvesti pristojni ReCO, ki aktivira pristojne službe.

Vzdrževalec cest mora poškodovane ali mrtve živali praviloma umakniti k robu ceste in s tem zagotoviti minimalno varnost prometa oziroma postaviti ustrezno prometno signalizacijo, ali promet celo ustaviti, če živali ni možno odstraniti oziroma ujeti. To praviloma naredi najbližja avtocestna baza, oziroma izpostava ACB, ki pokriva ta odsek ceste. V primeru žive živali lahko na predlog vzdrževalca nadzornik prometa v NC postavi primerno vsebino na SPIS signalizacijo ali omeji hitrost prometa v obravnavanem odseku.

Za posredovanje pri begajočih živali, ki so zašle na prometne površine, zlasti avtoceste, je pristojen izključno upravljavec ceste, v primeru, da so to domače živali pa Policija (ugotavljanje lastnika in nadaljnji kazenski postopki). V primeru, da je na prometni površini prišlo do trka živali z vozilom, je treba obvezno obvestiti tudi Policijo.

Gašenje in tehnično reševanje ob izrednem dogodku ali nesreči v cestnem prometu

Gašenje in tehnično reševanje izvajajo pristojne gasilske enote določene z regijskimi načrti ZiR.

Nujna medicinska pomoč

Nujno medicinsko pomoč izvajajo za to pristojne službe določene z regijskimi načrti ZiR.

8.2.2 Zagotavljanje pogojev za normalno obratovanje

Izvajanje načrta zaščite in reševanja je končano:

- ko je očiščeno in dekontaminirano območje delovanja nevarne snovi;
- ko so odpravljene vse posledice nesreče;

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	38 / 43

- ko avtocesta zadostuje vsem zahtevanim predpisom in po predhodnem pozitivnem mnenju komisije za izredne preglede.
- Ko se sprostí promet na obravnavanem odseku

V primeru večjih nesreč se izvede izredni pregled AC, ki ga opravi Komisija DARS d.d. za izvedbo izrednih pregledov ceste in objektov na njej po nesrečah. Komisija ugotovi stanje cest in objektov in odloči ali je potek prometa varen. Z ugotovitvami seznaní Ministrstvo za infrastrukturo, ki prepove ali omeji promet na AC. Ministrstvo pri tem določi pogoje, pod katerimi se lahko ponovno vzpostavi običajen promet na AC.

P - 09	Sklep o imenovanju komisije za izvedbo izrednih pregledov in objektov na njej po prometni nesreči
---------------	--

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	39 / 43

9. OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita obsega vse ukrepe, ki jih udeleženci v prometu in ogroženi prebivalci ob avtocesti izvajajo za preprečevanje in ublažitev posledic nesreče za njihovo zdravje in življenje.

Za osebno in vzajemno zaščito so odgovorni udeleženci v prometu, upravljavec in vzdrževalec avtocest DARS d.d. ter Javna agencija RS za varnost prometa (AVP).

D - 14	Zgibanke »ravnanje na AC«
---------------	----------------------------------

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	40 / 43

10. RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV

10.1 Pomen pojmov

AVTOCESTA

je državna cesta, ki je namenjena daljinskemu prometu motornih vozil in je označena s predpisano prometno signalizacijo, njen sestavni del so tudi priključki nanjo in servisne prometne površine.

HITRA CESTA

je državna cesta, rezervirana za promet motornih vozil, ki izpolnjuje predpisane pogoje za hitro cesto in je označena s predpisano prometno signalizacijo. Povezuje najpomembnejša središča regionalnega pomena in se navezuje na avtoceste; njen sestavni del so tudi priključki nanjo.

DRŽAVNA CESTA

je javna cesta, namenjena povezovanju regij in pomembnejših naselij v državi z enakimi regijami in naselji v sosednjih državah, povezovanju regij znotraj države in povezovanju pomembnejših naselij znotraj regije.

LOKALNA CESTA

je občinska javna cesta, ki povezuje naselja v občini z naselji v sosednjih občinah ali naselja in dele naselij v občini med seboj in je pomembna za navezovanje prometa na javne ceste enake ali višje kategorije.

OBČINSKA CESTA

je javna cesta, namenjena povezovanju naselij v občini s povezovanjem naselij v sosednjih občinah, povezovanju naselij, delov naselij, naravnih in kulturnih znamenitosti in objektov v občini.

UDELEŽENEC V CESTNEM PROMETU

je oseba, ki je na kakršen koli način udeležena v cestnem prometu.

OGROŽANJE

je ravnanje, s katerim udeleženec v cestnem prometu povzroči nevarno situacijo, zaradi katere bi se lahko pripetila prometna nesreča, pa se ni, bodisi po naključju ali zaradi ustreznega ukrepanja udeležencev v cestnem prometu.

PROMETNA NESREČA

je nesreča na javni cesti ali ne-kategorizirani cesti, ki se uporablja za javni cestni promet, v kateri je bilo udeleženo vsaj eno premikajoče se vozilo in je v njej najmanj ena oseba umrla ali je bila telesno poškodovana ali je nastala materialna škoda.

NESREČA

je dogodek ali vrsta dogodkov, povzročenih po nenadzorovanih naravnih ali drugih silah, ki prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje oseb, živali ter premoženja, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti potrebne ukrepe, sile in sredstva.

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	41 / 43

NARAVNE NESREČE

so potres, poplava, zemeljski plaz, snežni plaz, visok sneg, močan veter, toča, žled, pozeba, suša, množični pojav nalezljive človeške, živalske ali rastlinske bolezni in druge nesreče, ki jih povzročijo naravne sile.

DRUGE NESREČE

so velike nesreče v cestnem, železniškem in zračnem prometu, požar, rudniška nesreča, porušitev jezua, nesreča, ki jih povzročijo aktivnosti na morju, jedrska nesreča in druge ekološke ter industrijske nesreče, ki jih povzroči človek s svojo dejavnostjo in ravnanjem, pa tudi vojna, izredno stanje in druge oblike množičnega nasilja.

IZREDNI DOGODEK V CESTNEM PROMETU

Izredni dogodki so vsi dogodki, zaradi katerih je spremenjeno obnašanje prometnega toka in kjer je potrebno ukrepati na različne načine, odvisno od vrste in intenzitete dogodka.

MNOŽIČNA NESREČA

Je nesreča, v kateri je udeleženo večje število vozil ali je več oseb umrlo ali se telesno poškodovalo, reševanje se izvaja v zahtevnih pogojih, okoliščine nesreče zahtevajo posredovanje in usklajeno delovanje večjega števila intervencijskih enot ali različnih služb.

POŽAR

je proces hitrega gorenja, ki se nenadzorovano širi v prostoru in času.

EKSPLOZIJA

je zelo hitra reakcija oksidacije ali razpada, ki ima za posledico povišanje temperature ali tlaka oziroma obe hkrati.

ZASTOJ PROMETA

je kratkotrajni zastoj v prometu, ki je posledica povečane gostote prometa ali ovir na cestišču.

STOJEČE VOZILO

pomeni ustavljeno vozilo na voznem ali prehitevalnem pasu na avtocesti.

ONESNAŽENO VOZIŠČE

pomeni lokalno oviro - tujek na cestišču (pesek, predmeti, itd.). Spolzko cestišče pomeni lokalno spremembo oprijemljivosti cestišča zaradi nanosa blata, mulja, olja, itd.

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	42 / 43

10.2 Razlaga okrajšav

AC	Avtocesta
ACB	Avtocestna baza
CP	Cestninska postaja
CZ	Civilna zaščita
D	Dodatek k obratnem načrtu ZIR
DARS	Družba za avtoceste Republike Slovenije
DRSC	Direkcija RS za ceste
ESV	Elektro strojno vzdrževanje
GNC	Glavni nadzorni center
HC	Hitra cesta
IT	Informacijska tehnologija
ITS	Inteligentni transportni sistemi
JZ GB	Javni zavod Gasilska brigada
JZZPR	Javni zavod za zaščitno in požarno reševanje
KC - RP	Klinični center - Reševalna postaja
KVS	Klic v sili
NC	Nadzorni center
NMP	Nujna medicinska pomoč
OCCN	Operativni center cestninskega nadzora
OKC	Operativno komunikacijski center
P	Priloga k obratnem načrtu ZIR
PGD	Prostovoljno gasilsko društvo
PGE	Poklicna gasilska enota
PU	Policijska uprava
PIC	Prometno informacijski center
RCCN	Regijski center cestninskega nadzora
ReCO	Regijski center za obveščanje
RNC	Regionalni nadzorni center
RV	Redno vzdrževanje
SNVP	Sistem za nadzor in vodenje prometa
SPIS	Spremenljiva prometno informativna signalizacija
SSVID	Strateška skupina za večje izredne dogodke
SZ	Spremenljiv znak
SB	Splošna bolnišnica
UE	Upravna enota
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
UVHVVR	Območni urad Uprava Republike Slovenije za varno hrano veterinarstvo in varstvo rastlin
ZARE	Radijske zveze v sistemu zaščite in reševanja
Zces-1	Zakon o cestah
ZD	Zdravstveni dom
ZDARS	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji
ZIR	Zaščita in reševanje
ZJC	Zakon o javnih cestah
ZMV	Zakon o motornih vozilih
ZPrCP	Zakon o pravilih cestnega prometa
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč

DARS d.d. Obratni načrt zaščite in reševanja za primer množične nesreče na avtocesti na območju ACB Murska Sobota	verzija:	2.0
	datum:	november 2017
	stran:	43 / 43

11. DODATKI IN PRILOGE K NAČRTU

11.1 Dodatki k obratnemu načrtu zaščite in reševanja

D - 01	Navodilo za vzdrževanje načrta zaščite in reševanja na avtocesti
D - 02	Navodilo za delitev napitkov uporabnikom v stoječi koloni
D - 03	Strateška skupina za večje izredne dogodke
D - 04	Navodilo za delo nadzornika prometa v primeru izrednega dogodka ali nesreče
D - 05	Navodilo za delo dežurne službe
D - 06	Navodilo o obveščanju o izrednih in nepredvidenih dogodkih na avtocestah in hitrih cestah
D - 07	Navodilo za delo v pregledniški službi
D - 08	Navodilo za izvajanje zapor, preusmerjanje prometa, označevanje ovir na cesti
D - 09	Navodilo za odstranjevanje vozil z območja cest v upravljanju DARS d.d.
D - 10	Navodilo za varno postavitvev, vzdrževanje in odstranitev zapor
D - 11	Splošno navodilo za varno delo in ravnanje na avtocesti
D - 12	Seznam počivališč
D - 13	Seznam semaforjev na obvoznih cestah
D - 14	Zgibanke »ravnanje na AC«
D - 15	Pregledne mape obvozov
D - 16	Protokol medsebojnega sodelovanja med ACB ter NC
D - 17	Navodila za reševanje ujetih vozil ob zaprti cesti

11.2 Priloge k obratnemu načrtu zaščite in reševanja

P - 01	Seznam objektov
P - 02	Seznam intervencijskih prehodov
P - 03	Prejemniki načrta zaščite in reševanja ob množični nesreči na avtocesti na območju pristojne ACB
P - 04	Evidenca ažuriranja in dopolnjevanja načrta ZIR
P - 05	Organigram družbe DARS d.d.
P - 06	Seznam vodilnih in odgovornih oseb DARS d.d. pristojne ACB in pristojnega NC
P - 07	Seznam mehanizacije in materialno - tehničnih sredstev DARS d.d. pristojne ACB
P - 08	Seznam pogodb z zunanjimi izvajalci
P - 09	Sklep o imenovanju komisije za izvedbo izrednih pregledov in objektov na njej po prometni nesreči
P - 10	Pregled lokalnih namestitvenih kapacitet
P - 11	Pregled nosilnih organizacij in izvajalcev ZRP